

Днес „Стандарт“ публикува тест по литература от авторката на школа „Веди“ Елена Митева. В него е описано детайлно кои въпроси се оценяват с една точка и кои с две. Ако се чувствате подготвени, започнете от трудните въпроси или от преразказа, съветва Митева.

Въпроси 1 - 25. Оценяват се с по 1 точка.

Следващият текст е свързан със задачи от 1 - 4 включително.

Филмите са магията на съвременния свят. Те завладяват зрителите още от първия пламък на кинескопа преди повече от сто години. И все пак успехът им трудно се определя и предсказва. Филмовите компании харчат милиони за филми с участието на големи звезди и още милиони за реклама само за да разберат, че филмът е пълен провал. От друга страна, дори някой филм, създаден с оскъдни средства, може да се окаже страхотен удар, стига да завладее въображението на публиката. Така например австралийският филм „Лудият Макс“ струва само 350 000 долара, а носи на продуцентите си повече от сто милиона долара печалба през първите две години след излизането си на бял свят. Стремещът към известност насърчава усилията на мнозина. А славата не означава само пари. Режисьори и актьори се състезават за бляскавите награди като „Оскар“.

1. Според текста успехът на един филм се гарантира:

- А) от перфектната реклама
- Б) от участието на големи филмови звезди
- В) от таланта на авторите да въвлекат зрителя в света на творбата си
- Г) от големите финансови вложения

2. Кое твърдение НЕ присъства в текста?

- А) Киното е създадено преди повече от сто години.
- Б) Първите филми са били неми.
- В) Успехът на един филм не може да се прогнозира.
- Г) Награди „Оскар“ се дават за режисьорски и актьорски постижения.

3. Текстът НЕ може да бъде озаглавен?

- А) Надежда и слава
- Б) Бляскавите награди „Оскар“
- В) Славата не е само пари
- Г) Филмите - магията на съвременния свят

4. Кой от фразеологизмите е синоним на употребения в текста израз страхотен удар?

- А) пълно фиаско
- Б) пирова победа
- В) удар в десетката
- Г) пълна скръб

Общо условие за задачи 5 - 6. В изречението след четири от думите е поставен номер.

Посочете номера, следващ думата, в която е допусната правописна или граматическа грешка.

5. Човекът (1), който (2) срещнах, беше много разтревожен (3), чувстваше се потиснат (4).

- А) 3 Б) 1 В) 2 Г) 4

6. И над тая печална картина, потънала във влажен и мъглив въздух, се носи неразбран (1) и суетен шум, сред който (2) ясно и монотонно (3) се чува дебелият глас на свещеника (4).

- А) 3 Б) 1 В) 4 Г) 2

7. В кой ред **НЯМА** правописна грешка?

- А) расна Б) празник В) сърдце Г) пустна

Общо условие за задачи 8 - 9. Кой ред съдържа правописна грешка?

8. В кой ред е допусната правописна грешка?

- А) Софроний Врачански В) хан Крум
Б) Сирма войвода Г) Симеон велики

9. Кой ред съдържа само неизменяеми части на речта?

- А) и, че, парк В) ох, по, не
Б) ах, не, са Г) чу, вчера, ала

10. Кой ред съдържа само сложни думи?

- А) ранобудник, главоболие, самосвал
Б) снегорин, пътеводител, вратичка
В) недопечен, трудолюбив, благоустройствен
Г) двубой, нещастие, сладолед

11. В кой ред фразеологизмите **НЕ** са синоними?

- А) лазя по корем - ближа праха по подметките
Б) през куп за грош - през пръсти
В) посипвам си главата с пепел - оплаквам си дните
Г) на седмото небе - докдето ти стига окото

12. В кое от изреченията е допусната грешка при членуването?

- А) От залата долиташе развълнуваният звънлив глас на императора.
Б) А из града се беше вече разнесла мълвата за кавгата с кардинала.
В) Над черния гръб на баира изгряха звезди.
Г) На каруцата хляба тъй стоеше, както бяха му го донесли.

13. Коя дума **НЕ** е синоним на благосклонен?

- А) благородноположен В) снизходителен
Б) мнителен Г) доброжелателен

14. В кое от изреченията глаголят е от свършен вид?

- А) Македонски стоя няколко минути в нерешителност.
Б) Нощният вятър брулеше лицето му.
В) Той се ослушваше неподвижен, с револвер, насочен нагоре.
Г) Скоро се изкачи на брега.

15. Посочете в кой ред думите са пароними.

- А) античен, древен В) мед; мед
Б) австриец, австралиеца Г) добро; зло

16. В кое наклонение са глаголите в изречението?

Веднъж жънали цял ден, вечерта яли, после пели момичетата, смели се.

17. Какво по вид е сложното съчинено изречение в предходната задача?

- А) сложно съчинено разнородно
- Б) сложно съчинено противоположно
- В) сложно съчинено разделително
- Г) сложно съчинено съединително

18. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

Прилагателното име:

- А) има свой собствен род
- Б) може да се степенува
- В) е самостоятелна част на речта
- Г) може да изпълнява служба на определение в изречението

19. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

Портретните описания на двамата чорбаджии в Каравеловата повест „Мамино детенце“:

- А) ги контрастират един на друг
- Б) акцентират върху грозотата им
- В) говорят за тяхната леност и вредните последици от нея
- Г) акцентират върху отдалечаването им от човешката същност

20. Назовете изразното средство: Приписване на човешки черти на предмети, животни или природни явления.

21. Кой от цитатите НЕ е свързан с първата среща между баба Илийца и бунтовника?

- А) ”Изпитото лице на момъка светна от надежда. „Ще те чакам, бабо, върви, бабо, благодаря!”
- Б) ”Бабо, хляб! Умирам от глад! - каза той, като й препречи пътя.”
- В) ”Бабо, в това село може ли да се скрия?”
- Г) ”Бабо, благодаря ти, ти си добра жена! - отговори умиленият до сълзи момък и се наклони, па й целуна напуканата ръка, която стискаше детето.”

22. Посочете вярното твърдение.

Пътеписът „До Чикаго и назад“:

- А) говори възторжено за прогреса на човечеството, непомрачаван от никакви обстоятелства
- Б) поставя темата за разрушаването на природата от човека
- В) съдържа безпристрастен разказ на пътеписеца за впечатленията му от Новия свят
- Г) говори за човешката амбиция, която носи единствено знака на градивното

23. Коя от характеристиките НЕ принадлежи на Македонски?

- А) ”Мечтател, идеалист, ветреник...”
- Б) ”...тоя лев на Стара планина...”
- В) ”...той упражняваше осезателно влияние въз другарите си хъшове.”
- Г) ”...тоя герой на Гредетин...”

24. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

И Каравеловата повест „Мамино детенце” и Вазовият разказ „Една българка“:

- А) пресъздават предосвобожденската действителност
- Б) говорят за човешки егоизъм
- В) представят герои антиподи
- Г) говорят за човешки ценности, изповядвани от главните герои

25. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

- А) В последните си дни Странджата загубва вяра в идеала си.
- Б) До сетния си миг Знаменосеца носи в сърцето си голямата любов към отечеството.
- В) Горчивина и възторг се преплитат в авторския разказ в V глава на повестта „Немили-недраги”.
- Г) Странджата умира далеч от отечеството.

Въпроси 26 - 50. Оценяват се с по 2 точки.

26. Кое от цитираните изречения е финал на посоченото след него произведение?

- А) ”Тъй свършваха тогава предтечите на зорницата на българското освобождение” - „Немили-недраги”
- Б) ”...истина ли е това или сън” - „Ангелинка”
- В) ”Пътят е страшен, но славен” - „На прощаване”
- Г) ”Бяла лястовичка? Има ли я?” - „По жицата”

27. Посочете вярното твърдение.

Моканина, герой от разказа „По жицата”, е представен чрез:

- А) пряка авторова характеристика
- Б) биографичен разказ
- В) портретно описание
- Г) косвена авторова характеристика

28. Коя от характеристиките НЕ принадлежи на леля Дъмша, героиня от Елин Пелиновия разказ „Ангелинка”?

- А) ”Тя говореше громко и из устата ѝ се показваха два стари зеления зъба като камъни пред някоя тъмна пещера.”
- Б) ”Лице сухо, кокалесто, с цвета на оцавена гайда...”
- В) ”Тя беше жена около шейсетгодишна, висока, кокалеста - мъжка на вид.”
- Г) ”...в нейния кротък кравешки поглед имаше толкова обич, простодушие и доброта...”

29. Кой от цитатите НЕ съдържа метафора?

- А) ”а ти, 'га чуеш, майнольо, че куршум пропей над село”
- Б) ”там, дете либе хубаво черни си очи вдигнеш”
- В) ”що отговор дава и смива срамът, и на клеветата строшава зъбът.”
- Г) ”и с удара на твоята красота аз хулниците твои ще накажа.”

30. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

В откъсите:

”Скоро обядът се почна шумно, устните засърбаха, устата загвачиха, гърлата загълтаха. Разговорите станаха оживени и разнообразни. Приказваха за политиката, за снощното строшаване на касата на един богат търговец, за „народните изедници”, за пристигналия богат турчин от Мачин, който трябва да се премахне, за по-ланските битки в полетата на България и за скъперничеството на чорбаджиите. Всичките, с изключение на Бръчкова, взимаха живо участие в тия важни разговори.” (,Немили-недраги”, Иван Вазов)

и

- „- Горещо ли ти е? - попитал Нено.
- Горещо ми е - отговорила Неновица.

- Полегни малко при мене.

- И при тебе е горецина.

- А ти иди под големият кестен.

- И там е горецина. А защо ти не кажеш да пресечат големият кестен? Десет кола дърва ще да натовариме ... Той не ражда ... Ох, горецина! Поп Илия прочете в евангелието, че всяко дърво, което не принася кестени, трябва да се отсече и да се изгори ... Проклетите мухи се вовират в нощта ми.

После тия важни разговори, които имали тъждествено сходство с текстът на катехизисът, т. е. които се състояли само от въпроси и отговори с доволно малки изключения и с доволно практически заключения от страната на економическата жена, двата съпруга захъркали така щастливо, щото вулканът се разярил до последните граници, захванал да работи деятелно и лавените му потоци били дотолкова изобилни, щото ако нещастните градове Херкулан и Помпея да би се преместили даже на връх Неновата брада, то и в такъв случай тяхната съдбина би била печална;...” („*Маминото детенце*”, Любен Каравелов)

разговорите между героите са определени от повествователите за „важни”. Тази оценка и в двата текста:

А) е иронична

Б) говори за приоритетите в живота на героите

В) определя значимостта на темите за героите

Г) насочва към житейската позиция на героите

31. Какво изразно средство присъства в цитата: „Селянката се окахъри, да имаше крила, щеше да го вземе и да хвъркне с него.” ?

32. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

Втората част на Вазовия разказ „Една българка”:

А) изпълнява ролята на експозиция на творбата

Б) е ретроспективна спрямо предходната част

В) изпълнява ролята на завръзка на творбата

Г) пресъздава първата среща между главните герои

33. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

Преизказните форми в строфата:

*Не си можал да въплътиш във теб
създаньята на творческата мисъл!*

И не за песен геният ти слеп –

за груб брътвеж те само бил орисал!

са употребени с цел:

А) лирическият говорител да се дистанцира от хулителите

Б) да зазвучи още по-убедително иронията

В) да се открие равностойното участие на хулителите в задочния спор

Г) лирическият говорител да изрази отношението си на пренебрежение към клеветниците

34. Кое от изреченията се различава по състав от останалите?

А) Който пее, зло не мисли.

Б) Който сее бури, ветрове ще жъне.

В) Който пилее народна пара, на съд отива.

Г) Който се учи, той ще сполучи.

35. В изречението:

Подир няколко минути, когато Грозев се качил на по-високо бърдо, той се обърнал и погледнал селото.

глаголните форми се отличават по:

А) вид	В) спрежение
Б) наклонение	Г) залог

36. Какво по вид е изречението?

По-нататък се виждаше как лястовичките се трупат по телеграфните жици.

- А) сложно съставно с подчинено подложно
- Б) сложно съчинено съединително изречение
- В) сложно съставно с подчинено обстоятелствено
- Г) сложно съставно с подчинено допълнително

37. В кой от вариантите цитатът е умело свързан с разсъжденията?

А) Странджата заявява: *„И ще умрем със слава и в борба и няма да издъхнем като кучета по тия улици. Ще се бием още, братя мили! Ще се бием за свободата на България!...”* С тези думи старият хъш казва, че те ще умрат славно в борбата, а не като кучета по улиците на Браила.

Б) С поредицата от риторични въпроси Вазов изразява измеренията на трагизма: *„Докога ще се продължава това съществуване? Какво ще правят в тая чужда земя?”*

В) Виждаме бунтовника, който *„вървеше и ядеше мълком; той трепереше от студ и куцаше.”*

Г) Любещият син не може да гледа *„турчин, че бесней/ над бащино му огнище.”*

38. Колко определения присъстват в изречението?

Вълнуващото слово на обединителя на хъшовете представя трудния им житейски път.

39. От кой вид е глаголят в изречението от предходната задача?

40. В цитата:

Хубаво е, като е тъй, пуснах я. Сега какво е станало, не бях там, не зная. В къра лягаха, в къра ставаха. Зная го тъй, както ми го разправи тя. Веднъжка жънали цял ден, вечерта яли, после пели момичетата, смели се.

подчертаната глаголна форма е в:

- А) минало предварително време, преизказно наклонение
- Б) минало неопределено време, преизказно наклонение
- В) минало предварително време, изявително наклонение
- Г) минало неопределено време, изявително наклонение

Общо условие за задачи 41 - 42. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

41.

- А) Той намери стомната с вода и дълго, и жадно пи.
- Б) Девојката извика от радост и уплаха, като зърна пред себе си снажния хубавец.
- В) Отвсякъде се надигна като мощна вълна народната ярост.
- Г) Веселието става непринудено и живо, силна и разпалена глъчка изпълва салона.

42.

- А) И веднага той забравяше и грижите си за чифлика, и гордото си достойнство.
Б) Христина, която дебнеше всяка негова стъпка излеко и на пръсти политаше към него.
В) Денят, който дойде след тая нощ, завари селото в пламъци.
Г) Вървейки по улицата, той стигна до казиното.

43. Каква синтактична служба изпълнява подчертаната дума в изречението.

Синът му играеше най-вече с играчката робот.

44. Кое от изреченията НЕ е просто?

- А) Църквата не можеше да побере толкова много хора.
Б) Трябва да му помогнат на всяка цена.
В) Изчакваха да привършат всички с теста.
Г) Той спря да говори.

45. Кое от изреченията е безподложно?

- А) Като страховити чудовища преминаха обсадните машини през равнините на Мизия.
Б) В далечината се показаха няколко конници.
В) Отбягваше възхитените погледи на минувачите.
Г) В побелялото небе се изряза тънък и неумолим бледият сребърен полукръг на месеца.

46. Кое от изреченията се различава по състав от останалите?

- А) За нас отдавна вече е ясно какво трябва да правим.
Б) Те разбраха, че четата е избягала в гората.
В) Личеше си, че е сиромах.
Г) Ясно беше, че противникът се оттегля.

47. Каква част на речта изпълнява подчертаната дума в изречението?

Никъде нищо не се чуваше.

48. Каква синтактична служба изпълнява подчертаната дума в изречението?

Той си дойде вкъщи разтревожен.

49. В коя от двойките думи има същото съотношение както при двойката добър - ангелски?

- А) беден - лош
Б) доволен - щастлив
В) низък - човешки
Г) сладък - горчив

50. В кой ред НЯМА съответствие между броя на буквите и броя на звуковете?

- А) стрелям
Б) люпя
В) Индия
Г) дюна

ОТГОВОРИ

1В, 2Б, 3Б, 4В, 5В, 6В, 7А, 8Г, 9В, 10А, 11Г, 12Г, 13Б, 14Г, 15Б, 16(преизказно наклонение), 17Г, 18А, 19А, 20 (олицетворение), 21Г, 22Б, 23А, 24Г, 25А, 26Б, 27Г, 28В, 29Б, 30А, 31(метафора), 32А, 33В, 34Г, 35В, 36А, 37Б, 38(шест), 39(несвършен вид), 40Г, 41А, 42Б, 48(сказуемно определение), 49Б, 50В.